

Intern evaluering – indhold & form – MITrack

Følgende skriv har til formål at redegøre for metoder anvendt i MITrack, herunder de erfaringer vi igennem forløbet har draget, og de ændringer det har afstedkommet.

Metode

I MITrack har fællesskabet været et bærende element i arbejdet med ungegruppen. Alle de arenaer, som de unge fortløbende vil befinde sig i, er fællesskabet en betydende faktor, hvorfor omdrejningspunktet har været at anskue fællesskabet som den unges øvebane. Der har været tilstræbt et samspil mellem afklaring gennem refleksion og afklaring gennem deltagelse.

MITrack kan endvidere ses som et grænsefællesskab, som jf. Mørcks forståelse er et praksisfællesskab, der overlapper to eller flere praksisfællesskaber og dermed skaber nye forbindelser og samarbejdsmuligheder mellem de involverede (Mørck 2006). Mange udsatte unge er fanget i og kæmper dagligt med modsætninger mellem deres forskellige fællesskaber og handlesammenhænge, hvorfor det er vigtigt, at modsætningerne – og løsningen af konflikterne afledt heraf - ikke overlades til den enkelte unge.

Vi har ligeledes taget udgangspunkt i Wengers begreb om mæglere, der kan anvendes – som overordnet ramme for MITrack – som et mål for vores arbejde med de unge, herunder, hvad vi gerne vil arbejde hen i mod: *Mæglere er i stand til at skabe nye forbindelser mellem praksisfællesskaber, muliggøre koordination – hvis de er gode mæglere – åbne mulighed for mening.* (Wenger 2004: 131)

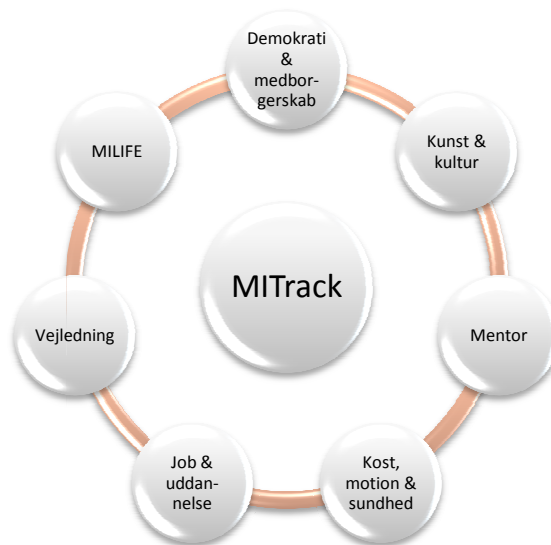
I MITrack har vi haft følgende overordnede pejlemærker:

- At gøre dem til mæglere mellem de forskellige praksisfællesskaber de indgår i!
- At bruge overskridende læring¹ som et redskab, der kan anvendes til bedre at forstå og konstruere meningsfulde livsportrætter om de unge, herunder deres mulige fremtidige orienteringer!

Indhold

MITrack har taget sit udgangspunkt i tre bærende elementer; Fællesskab, Læringsmål og Transfer. Med disse elementer in mente opbyggede vi et forløb, hvor der var tre ugentlige fælles mødedage, og hvor der i skemaet var efterladt muligheden for at etablere mere individuelle forløb eks. FVU, praktik eller andet i samarbejde med rådgiver. Undervisningen tog sit udgangspunkt i temaer omkring Demokrati og medborgerskab; Kost, motion og sundhed; MILIFE; Job og uddannelse samt Kunst og kultur, se figur 1. I det følgende kan der læses mere omkring temaerne, samt en vurdering af deres overordnede relevans.

¹ En positiv interpellation i praktiske fællesskaber er vigtig for, at de unge kan overskride deres marginale position, samt en overskridelse i én sammenhæng kan få positiv betydning i andre. Overskridende læring er kendetegnet ved delvis overskridelse, hvorfor der er brug for kollektiv opbakning fra tovholderen, rollemodeller og mentorer på en arbejdsplads samt de andre unge, for at de unge bedre kan klare de barrierer, frustrationer og kampe på vejen. Den unge er – ved at gennemleve ikke bare positive, men også svære situationer sammen med andre i projektet – bedre stillet i fremtidige svære situationer, og vil ideelt set have fået et nyt netværk at trække på.

Figur 1

Demokrati & medborgerskab: Har haft til formål, at den unge forberedes til deltagelse, medansvar, rettigheder og pligter i et samfund med frihed og folkestyre og er dermed centreret omkring dannelsesaspektet – såvel politisk som socialt. Der er bl.a. arbejdet med, at den unge kender sine pligter og rettigheder, kender og magter de sociale spilleregler, forstår sig selv som en del af fællesskabet og deltager i udviklingen heraf, kan indgå i en åbne, empatisk og ligeværdig dialog, kan forholde sig kritisk til informationer og beslutninger i det offentlige rum samt kan analysere og tage konstruktiv stilling til nationale og globale problemstillinger.

Eksempler på indhold: Fokus på ret og pligt (bl.a. med besøg af jobcenter); Hvad er demokrati og medborgerskab (herunder besøg af lokalpolitikere, besøg på rådhuset og møde med borgmesteren), privatøkonomi (besøg af bankrådgiver), Digitalt medborgerskab eks. e-boks etc. (besøg af økonomisk rådgiver).

Demokrati & medborgerskab har været et relevant tema til dels at sætte spot på fællesskabet som et mere overordnet begreb, som det at indgå i samfundslivet, og dels at sætte spot på konkrete udfordringer ved at være samfundsborger. Temaet har endvidere været særdeles relevant at have som udgangspunkt for de øvrige temaer.

Motion, kost & sundhed: Har haft til formål at arbejde med sundhed på flere niveauer og helt grundlæggende har vi lagt os op af, at sundhed ikke alene handler om kost og motion, men at det i lige så høj grad handler om at skabe miljøer, hvor de unge bliver i stand til at kunne mestre egen sundhed, at kunne træffe valg, der bidrager til en øget sundhed såvel kropsligt som mentalt. Vores perspektiv på og forståelse af sundhed har dermed taget udgangspunkt i "Det Dobbelte Kram" som såvel arbejdsgrundlag, som den måde vi tænker sundhed på. Det betyder blandt andet, at ud over et fokus på de mere velkendte kramfaktorer, som K (*kost*), R (*rygning*), A (*alkohol*) og M (*motion*), så har forudsætningen for at arbejde med disse faktorer taget sit udgangspunkt i K (*Kompetencer - personlige positive egenskaber, viden og kundskaber på kognitive, intellektuelle, praktiske og sociale områder*), R (*Relationer – i anerkendende*

sociale og rummelige netværk, fx i familien, arbejdslivet, foreningslivet, mellem venner m.v.), A (Accept – af at der er forhold, man ikke kan gøre noget ved, og forhold man kan gøre noget ved, og fokusere på sidstnævnte i et ressourceorienteret perspektiv) og M (Mestring – at man magter og kan håndtere livets udfordringer; og hvis man ikke gør, at man magter at søge hjælp) (Thybo 2014)

Det Dobbelte KRAM har bidraget til en helhedsorienteret forståelse af sundhed og trivsel, hvor der ikke alene fokuseres på kropslige og adfærdsmæssige faktorer, men også et mentalt sundhedsmæssigt perspektiv, hvor fokus er på eksistens, psykisk robusthed, mestring og sammenhæng i livet, sociale netværk, identitet, inklusion, læring, empowerment, håb, livsmod, handlekraft etc. og dermed en helt grundlæggende eksistentiel sundhed.

Eksempel på indhold: KRAM-faktorer; hvad er et sundt måltid og hvordan bygger man sin kost op; undervisning i førstehjælp og bevis herpå; Mental sundhed; Et liv med en diagnose; besøg af En-af-os ambassadører; Hvorfor bliver vi afhængige; mindfulness. Både interne undervisere fra ungdomsskolen og eksterne har deltaget i dette tema.

Kost, motion & sundhed har været et relevant tema at sætte fokus på, fordi en fælles præmis for deltagerne har været, at der er ubalancer i enten den fysiske eller mentale sundhed. Samtidig opleves det, at det i relation til den fysiske sundhed kræver, at de unge i forvejen har lyst til at lave nogle livsstilsændringer, for at rykke noget i forbindelse med temaet, hvor det for de fleste i højere grad er en motivation for at fokusere på den mentale del. Det har kun i mindre grad lykkedes at koble disse som hinandens forudsætninger.

Job & uddannelse: Har haft til formål, at den unge skal opnå muligheder for at forberede sit uddannelses- og erhvervsvalg og forstå valget som en række beslutninger, der må træffes ud fra egne forudsætninger, behov, holdninger og de samfundsmæssige muligheder. Ved at inddrage det omgivende samfund får den unge kendskab til forhold og vilkår, der er knyttet til uddannelse, beskæftigelse og arbejdsmarked, samt kendskab til levevilkår og livsformer på og uden for arbejdsmarkedet. Job og uddannelse er dermed en del af grundlaget for den enkelte unges uddannelsesplanlægning og bidrager til den enkelte indser værdien af at gennemføre en uddannelse. Aktiviteterne har både været internt såvel som eksternt, og det er bestræbt, at læringen i modulet relaterer sig til oplevelser såvel som praksiserfaringer. Der er arbejdet med virksomhedsbesøg, besøg på ungdomsuddannelser etc.

Eksempler på indhold: Uddannelsesparat – hvad vil det sige?: uddannelsessystemet (besøg af UU og studievalg); Fokus på det fleksible arbejdsmarked og arbejdsbetingelser; besøg af fagforening; Ansøgning og CV; Virksomhedsbesøg; Eksamensangst / hvordan går jeg til jobsamtale?

Job & uddannelse har været et relevant tema, især når det 'står på ryggen af', de øvrige temaer. Afklaring omkring job & uddannelse står sjældent alene, og der er en lang række faktorer, der har indflydelse på den

unges valg. Viden om uddannelse giver ikke i sig selv afklaring for denne målgruppe, og der skal arbejdes med en lang række andre elementer for at komme nærmere afklaring.

Kunst og kultur: Formålet har været at skabe et frirum i et ungdomsliv præget af krav om målrettethed og karriere og bidrage til alternative udtryksformer og øvebaner. Ifølge Niels Ulrik Sørensen er nutidens unge *"opdraget til at tænke i karrierebaner og er optaget af at deltage i aktiviteter, der ser godt ud på cv'et, så de fremstår attraktive for både uddannelsessystemet og arbejdsmarkedet. For de unge, der har deltaget i de kreative projekter under modelforsøgene, bliver kunsten og kulturen i det lys et frirum. Samtidig fortæller flere at dem, at kunst- og kulturprojekterne har været med til at udvikle dem personligt – fx gjort dem bedre til at gå til eksamen og hjulpet til en større afklaring omkring deres fremtid"* (Sørensen). Vi har på begge forløb samarbejdet med BMMK (Børn og unges møde med kunsten), hvor vi har haft professionelle kunstnere inddraget i processen.

Eksempler på indhold: Besøg af skuespiller over flere gange, der har arbejdet med de unge omkring deres kropssprog – øvelser, videofilm, kunstprojekt, feedback; fokus på forskellige udtryksformer, grafisk facilitering, musik og teater.

Kunst & kultur har været et relevant tema til at være den øvebane, hvor de unge virkelig har udfordret sig selv og sat deres læringsmål i spil. Både kunstprojektet 'Perler på en snor', der satte fokus på at være en del af helheden og samarbejde som grundpræmis, og 'Kropssprog' som har sat fokus på den enkelte unges performance, og hvordan de kan optimere / udnytte deres kropssprog til eksempelvis jobsamtaler / eksamener har givet god mening.

MILIFE: Formålet har været at styrke og udvikle de unges evner og kompetencer i relation til de personlige og sociale forudsætninger.

Eksempler på indhold: Der har været fokus på værdier, styrker og svagheder, læringsstile, energikilder, vaner og mønstre, komfortzone, selvværd samt kreativitet og innovation. MILIFE har gået på tværs gennem alle forløbene ved at have en ugentlig undervisningsgang.

MILIFE har været et relevant tema fordi det i høj grad har givet de unge nogle konkrete værktøjer og metoder til at forstå og udfordre sig selv. MILIFE har fokuseret på den enkeltes kompetenceudvikling men hele tiden sat i relation til at øve det i fællesskabet – i form af kommunikations- og samarbejdsøvelser.

Vejledning: Formålet har været at arbejde med uddannelsesvejledning som et kollektivt fænomen, altså læring som et socialt, kollektivt snarere end et individuelt psykologisk fænomen. Vejledningen har ikke været et modul i sig selv, men har været sat i spil både som konkret undervisning og som en underlæggende præmis for den måde, vi har tænkt vejledning på gennem forløbet. Med udgangspunkt i målgruppen – unge der af forskellige årsager ikke er klar til at påbegynde en ungdomsuddannelse – har udgangspunktet været ikke at reducere læring til en individuel mental kapacitet / aktivitet, fordi det kan antages, at denne reducere er med til at give marginaliserede unge skylden for deres marginalisering (Lave i Mørck (2006): 11)

Mentor: Formålet med mentor har været at lave konkret individuel understøttelse i den fælles øvebane. Der har været arbejdet med mentor ud fra en forståelse af empowerment, hvor mentorens rolle ikke er at bane vejen for den unge eller fikse hverdagen, men derimod at skabe rammer og fællesskaber der styrker den unge i at forholde sig til de ting, der er omkring sig. Mentor kan bygge bro mellem den unge og nye positive fællesskabsmuligheder. Mentordelen er blevet intensiveret på hold to, i form af faste individuelle samtaler, hvilket uddybes i afsnittet fra version 1 til version 2.

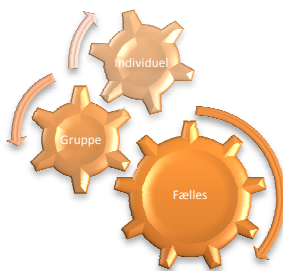
MITrack – fra Version 1 til Version 2

MITrack har været opbygget af 2x20 uger – et forårshold og et efterårshold. Følgende har til formål at opsummere erfaringer fra hold 1 til hold 2 og de ændringer, det har medført i praksis.

De tre ben; Fællesskab, læringsmål og transfer har været bærende elementer i både version 1 og version 2. I MITracks overordnede metodiske overvejelser har der ligeledes heller ikke været nogen ændringer, men der har der været ændringer i, hvordan vi har udført det i praksis. Ændringer har taget sit udgangspunkt i en løbende evaluering af version 1 – hvad virker, hvad virker ikke.

I version 1 arbejdede vi løbende med temaerne i løbet af de 20 uger, altså rullende hvor der hver uge var en udskiftning mellem temaerne. Vi oplevede i den forbindelse at de unge havde brug for mere struktur omkring temaerne, og hvornår vi arbejdede med hvilke temaer. Ligeledes oplevede vi, at de blev introduceret for nogle emner indenfor temaerne, som de havde brug for at arbejde mere med i dybden, men at det var svært at lave nogle ad hoc gruppeaktiviteter udenfor det allerede fastlagte skema for fælles aktiviteter. Mentordelen kom i spil ved ad-hoc individuelle samtaler, som især drejede sig omkring mål og læring, men vi oplevede, at der var brug for en større individuel opfølgning for hele tiden at gøre det tydeligt, hvad de havde lært i fællesskabet og dermed understøtte transfer.

De erfaringer vi gjorde os i første forløb, tænkte vi ind ved opstart af der nye forløb efter sommerferien. Det betød, at vi lavede en tredeling i vores aktiviteter, der hed fælles, gruppe og individuel, se figur 2.

Figur 2

Vi fastholdt de tre egentlige fællesaktiviteter, som vi ligeledes havde i version 1, og ligeledes temaerne, som vi havde oplevet som relevante og brugbare. Men vi lavede en tydeligere struktur, hvilket betød, at vi startede med 4 ugers undervisning og øvelser indenfor Demokrati og Medborgerskab, hvorefter vi satte fokus 4 uger på Kost, Motion & sundhed, derefter blev det 4 uger med Job & uddannelse og afslutningsvist 4 uger med Kunst og kultur. MILLIFE var den røde tråd gennem forløbet, og der blev undervist heri en gang om ugen gennem hele forløbet i både version 1 og 2.

Udover undervisningsgangene, som var fælles for alle, vil vi gerne imødekomme det behov, vi i version 1 havde set, om at gå i dybden med nogle temaer, man havde brug for at øve over tid. Vi etablerede derfor i version 2 tre gruppeaktiviteter indenfor temaerne: kost, motion og sundhed; job og uddannelse samt hverdagsliv (struktur, stabilitet etc.). Alle skulle vælge minimum en gruppe at deltage i. Ligeledes har vi gjort mentorelementet mere fast, og har fået form af en fast ugentlig samtale for at arbejde meget konkret med målene, og hvordan man kan øve målene ind i såvel gruppe som fælles aktiviteterne. Samtalerne har ligeledes haft til formål at kunne tage hurtigere fat, hvis der var noget, der skulle tages hånd om. S

I figur 3 kan man se skema i version 1, hvor der alene var fælles og individuelle aktiviteter. De individuelle aktiviteter kunne lægges ind efter behov og kunne være praktik, gruppevejledning, FVU, samtale eller andet. I praksis har det vist sig svært at koble noget mere på, da det blev oplevet som noget 'ekstra' eller en øget byrde, frem for en ekstra hjælp eller hånd.

	Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag
Formiddag	Individuelle aktiviteter	8.30-12.00: Fælles aktiviteter	8.30-14.30 Morgenmad MILIFE	Individuelle aktiviteter	8.30-12.00 Fælles aktiviteter
Eftermiddag	Individuelle aktiviteter	Individuelle aktiviteter	Fælles mad MILIFE	Individuelle aktiviteter	

Figur 3 – skema vision 1

Derfor ændrede vi skemaet i version 2, se figur 4 til, at indeholde både faste individuelle samtaler, gruppeaktiviteter og fælles aktiviteter.

Mandag:	Tirsdag:	Onsdag:	Torsdag:	Fredag:
<i>Individuelle samtaler</i>	Fælles aktivitet kl. 8.30-12.30 Gruppeaktivitet: Tjek på hverdagslivet kl. 13.00-15.00	Fælles aktivitet Kl. 8.30-14.00	Gruppeaktivitet: Job & uddannelse kl. 9.00-11.00 Gruppeaktivitet: Motion, kost & bevægelse kl. 11.30-13.30 <i>Individuelle samtaler</i>	Fælles aktivitet Kl. 8.30-12.30

Figur 4 – skema vision 2

Vores erfaringer med MITrack både i version 1 og 2 har givet os nogle erfaringer i forhold til, hvordan det individuelle, gruppe og individuelle ikke kan stå alene, men at de er hinandens forudsætninger, og hver især bidrager til den unges læring, progression og transfer. Fællesskabet er afgørende som en social træningsbane, og der hvor man aktivt kan øve sine mål ligegyldigt hvilket tema, der arbejdes med.

Fællesskabet er uden tvivl meget udfordrende for målgruppen, men er samtidigt et trygt sted at øve, det som de skal møde bagefter. Gruppeaktiviteterne giver mulighed for at arbejde i dybden med nogle af de områder, der kan være en barriere i forhold til at blive parat til uddannelse og den individuelle samtale giver mulighed for at få samlet op på sine mål og få konkrete værktøjer, man kan bruge ind i fællesaktiviteterne eller gruppeaktiviteterne. Man kunne med fordel fastlægge tidspunkter for gruppeaktiviteter uden at fastsætte indholdet, så man i højere grad kan tage udgangspunkt i den gruppe, der deltager. Eksempelvis var der mange på version 1, der var interesseret i kost og motion, hvorfor vi lavede en gruppeaktivitet i version 2, der netop tog udgangspunkt heri, men de unge i version 2 var kun i mindre grad interesseret heri.

Dokumentation og læring

I MITrack har vi forholdt os til såvel et formativt og et summativt perspektiv på evaluering. I forhold til den unges læring er det kommet i spil på følgende måde:

Det summative er sat i spil som et opsummeret produkt, der illustrerer deres resultat af læringsprocessen, bl.a. i form af et målskema eller et produkt. I den forbindelse har vi fokuseret på, hvad de unge kan / har lært og hvilke kompetencer, der er kommet ud af læringen, såvel formelt som uformelt. Den summative er for begge hold mundet ud i et konkret produkt samt et skriv – vi i MITrack har udarbejdet – om de faglige, sociale og personlige forudsætninger.

Den formative evaluering derimod har fungeret som et pædagogisk redskab, hvor den enkelte løbende er blevet evalueret med henblik på, hvordan vedkommende kan videreudvikle sine kompetencer. Vi har via øvelser, samtaler etc. sat fokus på, hvor den enkelte står, og ud fra dette tilrettelægge individuelle mål og læringsforløb, hvor MITrack har været øvebanen, hvor man har kunnet sætte det i spil. Se endvidere bilag 1 for de overvejelser vi har gjort os omkring den unges læring og transfer. Dette har været eksplicit anvendt i version 1, hvor de unge selv har udarbejdet målskemaer, og i version 2 er det blevet anvendt mere implicit i de individuelle samtaler, se bilag 2 herfor.

Generelt

Bemanding: I MITrack har vi afprøvet at være såvel to undervisere på i undervisningssituationer som en. I nogle situationer kan man uden problemer gennemføre en undervisning med 1 underviser, men det skal samtidig understreges, at dette medfører et mindre blik på den enkelte og den enkeltes læring samt understøttelse i forhold til at kunne gennemføre undervisningen. Hvis alle 15 deltager er det en stor gruppe at være én underviser til, fordi det er en målgruppe, hvor der ofte er meget 'på spil' – eks. konflikter i relation til hinanden, og koblinger af 1-2 undervisere alt efter, hvad der er på programmet må foretrækkes. Ved eksternt besøg, skal der altid deltage minimum én intern underviser. Vi har endvidere haft forskellige faggrupper ansat i forløbet – eks. lærer, socialrådgiver og psykolog, hvorfor forskellige fagligheder har spillet ind og understøttet hinanden.

Målgruppe: De unge på forløbet har spændt vidt, hvad angår målgruppe – fra at være tæt på uddannelse til meget langt fra uddannelse og et 'normalt' hverdagsliv. Endvidere har de unge spændt vidt, hvad angår deres evne til refleksion over såvel egen praksis som situation og det har på alle måder været meget forskellige unge, der har været i de to forløb. Vi i forløbet oplevet, at vi har kunnet rumme både dem, der er langt væk fra uddannelse og dem, der er tættere på i et og samme forløb. Det har været udfordrende, men

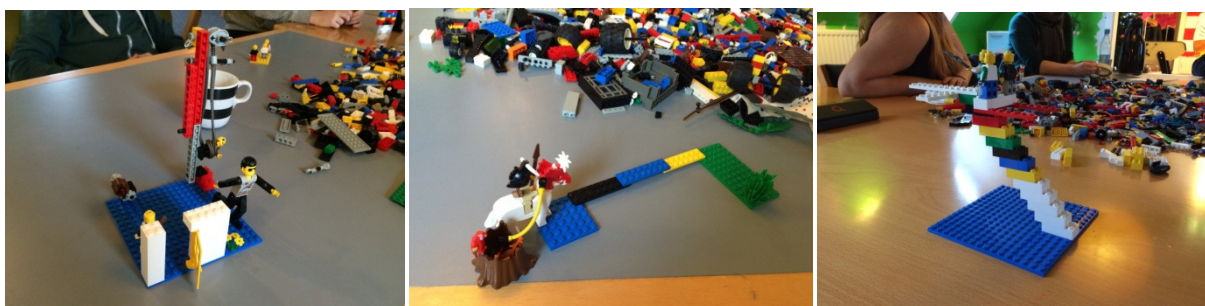
også givet en god synergi de unge imellem. Ligeledes har vi oplevet, at næsten alle de unge har kunnet indgå i undervisningen og har kunnet blive udfordret såvel som i konkrete øvelser som refleksion herover med udgangspunkt i de forudsætninger, de hver især har haft herfor.

Antal unge: I MITrack har der været 15 pladser. I første version blev forløbet hurtigt fyldt op, hvorimod vi ved version 2 har været halvvejs i forløbet førend, der har været fuldt hold. Det er vigtigt, at der ikke er flere end 15 på holdet, da et gennemgående tema for mange af de unge er, at det er svært at deltage i fællesskabet, hvorfor det er vigtigt at kunne skabe en tryk og tillidsfuld ramme. Der kan godt være færre deltagere, men det er også vigtigt, at der er en vis volumen, man kan øve sig i relation til, fordi fravær ligeledes kan være et tema for nogle i forløbet.

Samarbejde jobcenter: MITrack har i høj grad taget sit udgangspunkt i at understøtte den unge i at lave læringsmål, øve dem i praksis og fastholde læringen og bidrage til transfer. Det har været den unge, der i samarbejde med MITrack har defineret, hvad der er vigtigt at lære. I den forbindelse kunne man med fordel på den indledende visitationsmøde med jobcenter have fået tydeliggjort rådgivers forventninger til den unge i relation til MITrack, således der er en konsensus omkring det, den unge prioriterer.

Ungebidrag – set et i evalueringsspektiv

En del af vores interne dokumentation og løbende evaluering er ligeledes at få feedback fra de unge – dels i forhold til de konkrete øvelser og undervisningsgange og dels i forhold til deres læringsproces. Ligeledes er feedbacken en vigtig del af den unges egen lærerproces, fordi der i refleksionen over læringen også skabes en bevidsthed om sin egen andel heri. Eks. kan læring italesættes ved hjælp af LEGO, som billederne illustrerer. De unges egen fortolkning af deres læring i MITrack er udtrykt, eks. ved at *'stige på hesten igen og at der er en vej over til fast grund'*, at der er *'åbnet nye døre, selvom man godt kan føle sig hængt op'*, og *'en trappe, der går fremad'* (de unges egne tolkninger af legofigurerne).

Nedenstående er uddrag efter en konkret feedback øvelse, hvor de unge skulle skrive og aflevere deres tanker til underviser.

"Det har været interessant og meget udfordrende. Nogle gange grænseoverskridende. Jeg er blevet bedre til at møde op, selvom jeg har en dårlig dag. Der er blevet sat fokus på én selv og vi har fået gode råd til, hvordan vi kan prøve på, at få det bedre med os selv. (Ung fra version 1)

"Jeg synes, det har været spændende - en ny måde at lære tingene på og komme ind og arbejde med en masse ting på. Gruppearbejde er ikke lige mig, men jeg synes det er gået fint. Jeg kunne især godt lide den måde, man skulle udtrykke sig på ved at bygge i LEGO, og måden du fik os til at samarbejde på, da vi lavede puslespil. Jeg følte det ikke som samarbejde, men det var det - og jeg synes det var en fed måde at gøre det på. Jeg synes også, de små samarbejdslege var sjove og udfordrende, hvor man bare blev nødt til at stole på de andre. Jeg tror, det var en god måde at gøre os til et hold på." (Den samme ung som ovenstående, men denne gang udtalelse fra version 2)

"Jeg kan bruge det meste af det, vi har lavet. Det har handlet om at udtrykke sig og prøve noget nyt, men jeg synes, det kan være grænseoverskridende at åbne op for andre. Jeg kan godt lide, at det har handlet meget om samarbejde, og hvordan vi kommunikerer, hvilket er vigtigt og brugbart, når vi skal videre herfra" (ung fra version 1)

"Jeg synes, det har været meget lærerigt og anderledes fra en 'normal' læringsform. Jeg har i hvert fald lært noget af det - altså ser tingene på en anden måde. Det har ikke kun været fagligt, men der har også været noget leg - og det synes jeg godt om. Vi har grinet og hygget os meget" (ung fra version 1)

"Jeg synes, de fleste ting, vi laver på MITrack er meget relevant. Alle former for kommunikation/psykologi synes jeg er super spændende - især når vi får en forklaring på, hvorfor vi tænker, som vi gør. En ting jeg i hvert fald tager med herfra er, at min tankegang har ændret sig og er blevet meget sundere" (ung fra version 2)

"Et vigtigt resultat for mig på MITrack er, at jeg har lært at kapere større fællesskaber. Der måtte godt have været flere øvelser som LEGO og Byg et Tårn m.v. - nogle gange blev det en tand for 'bogligt' til mig. Det har dog været en god øvelse i, at gøre noget jeg ikke synes er så spændende" (ung fra version 2)

Anbefalinger

Med ovenstående in mente vil vi fra MITrack (alias Rebild Ungdomsskole) komme med følgende anbefalinger i forhold til de erfaringer, vi har draget i forbindelse med afviklingen af MITrack:

Læringsmål som pejlemærke

At arbejde eksplicit med læring og mål med de unge bidrager til, at have et fælles sprog om, hvad det er nødvendigt at lære, samt hvordan det ønskede mål kan omsættes til øvelser, der kan sættes i spil i praksis. Det er udfordrende at arbejde med mål, og for de unge kan det være svært at definere egne mål og endnu sværere, hvordan der arbejdes hermed i praksis. En kontinuerlig støtte er derfor afgørende i arbejdet med mål.

En bred tilgang til kompetenceudvikling

Det er afgørende at kompetenceudviklingen fokuserer bredt, sætter forskellige tematikker i spil og udfordrer de unge med såvel teori og praksis. Variationen i såvel undervisningsmetoder som indhold er betydende for at fastholde de unges motivation og muligheder for at øve sig i deres konkrete mål. Når målet er job & uddannelse er det vigtigt at fastholde, at der er mange veje til at blive mere afklaret. En bred tilgang til kompetenceudvikling bidrager også til, at projektet kan rumme en bred målgruppe.

Fællesskabet som katalysator

Fællesskabet er en afgørende præmis for, at MITrack fungerer som øvebane for de unges læring. Fællesskabet bidrager eks. til at skabe en kopi, af den virkelighed de unge møder i uddannelse / job samt en tryk base hvori de kan øve deres læringsmål. Fællesskabet – og det at kunne indgå heri - er for de fleste en stor udfordring, hvorfor flere bliver sat mere på prøve i fællesskabet end ved individuelle aktiviteter. Fællesskabet er samtidig motiverende for mange, fordi der er noget at møde ind til – det forpligter. Det er dog afgørende, at de fælles aktiviteter forekommer i et omfang, der sikrer en tryk base og dermed en reel øvebane.

Kollektiv – gruppe – individuel

En sondring mellem tre typer af fællesskaber, nemlig i den store ungegruppe, en mindre ungegruppe og en ung samt en medarbejder, der på hver sin vis bidrager til at kunne arbejde med den unges læringsmål. Det giver anledning til, at den unge kan blive udfordret på forskellig vis og sikrer den nødvendige opfølgning.

En divers faglighed

Det er nødvendigt, at der er en forskellighed i de fagligheder, der møder de unge, herunder at der kommer relevante undervisere, der kan udfordre de unge forskelligt. Vi har ligeledes haft tilknyttet en psykolog, hvilket har bidraget til at kunne understøtte især de sårbare unge mere kvalificeret ved eks. at vurdere, om vi presser for meget eller tilpas. Det har i den forbindelse været afgørende, at psykologen ligeledes har indgået som en del af undervisningen og været primær person for de unge, og dermed ikke været løst tilkoblet eller et særligt tilbud for de få.

Litteraturliste

Jonsdottir, Sigridur Hulda; Björg Birgisdottir & Anna J. Sigurdardottir (2012): *Watch – en brugsbog i gruppevejledning*. Schultz

Mørck, Line Lerche (2006): *Grænsefællesskaber - læring og overskridelse af marginalisering*. Roskilde universitetsforlag

Sørensen, Niels Ulrik & Louise Yung Nielsen (2014): *Unge i kunst- og kulturprojekter - Unges perspektiver på deltagelse i modelforsøg om ungekultur*. Rapport CEFU

Thomsen, Rie (2012): *Vejledning i fællesskaber – karriereudvikling fra et deltagerperspektiv*. Scultz

Thomsen, Rie; Randi Boelskifte Skovhus og Rita Buhl (2014): *At vejlede i fællesskaber og grupper*. Schultz

Thybo, Peter (2014): *Det Dobbelte KRAM – et salutogent arbejdsgrundlag for temagruppen om mental sundhed i Sund By Netværket*. Sund By Netværket.

Wahlgren, Bjarne (2013): *Transfer i VEU – tolv faktorer der sikrer, at man anvender det, man lærer*. Nationalt Center for Kompetenceudvikling (NCK) Institut for Uddannelse og Pædagogik (DPU) Aarhus Universitet

Wenger, Etienne (2004): *Praksisfællesskaber - læring, mening og identitet*. Gyldendals Akademisk

Bilag I: MITrack – Dokumentation og transfer af den unges læring

Et væsentligt parameter i MITrack er at kunne dokumentere den unges læring – i særdeleshed overfor den unge selv for at bidrage til transfer, men ligeledes overfor jobcenter således de kan følge den unges progression. Det vigtigste succeskriterium for MITrack er, *at den unge bliver i stand til at anvende det, der læres – både i den konkrete kontekst og overførbart til anden kontekst. Læringen skal konkret blive til bedre handlinger.*

Dokumentationen og udviklingen af den unges læring, tager sit udgangspunkt i Bjarne Wahlgrens forståelse af, at et kompetenceforløb tilrettelægges med henblik på anvendelse af det lærte. MITrack skal derfor tilrettelægges med henblik på, at man overfører det, man lærer til en ny situation – altså det der kaldes transfer. *Det væsentligste omdrejningspunkt for forløbet er derfor, hvad der fremmer transfer?*

I tilrettelæggelsen af forløbet lægger vi derfor vægt på, *hvad den unge skal gøre anderledes og bedre for at kunne forøge anvendelsen af det, der læres.*

Vi arbejder med tre hovedoverskrifter i vores dokumentation og tilrettelæggelse af forløbet:

- Transferfaktorer som knytter sig til den lærende
- Transferfaktorer som knytter sig til undervisningen
- Transferfaktorer der knytter sig til den situation, hvor man skal anvende det man har lært

Det betyder, at en læringsituation tager udgangspunkt i følgende tre pointer, der alle er lige vigtige elementer for transfer af den unges læring:

- Læring begynder inden undervisningen
- Den systematiseres i undervisningen
- Den implementeres efter undervisningen

Udgangspunktet for MITrack er, at man skal gøre noget andet. Man skal blive bedre til noget. Og vigtigst: at man vil blive bedre til noget. Man skal ville forandringen, og man skal kunne se meningen med den. Baggrunden for god kompetenceudvikling er et ønske om forandring og udvikling – at ville blive bedre til noget! Det er væsentligt at den, der går ind i forløbet, ønsker at anvende den nye viden og de nye færdigheder. Man skal kort og godt være motiveret for transfer i et eller andet omfang. Motivation har rod i et erkendt behov og knyttes til mening og brud på rutiner. Hvis det, der læres skal anvendes, skal der være et behov for at anvende det, og det skal give mening at anvende det. Man skal kunne se en fordel ved at anvende det, og man skal have en forestilling om, at anvendelsen opfylder behovet. For nogle unge vil der allerede være et ønske om forandring, for andre unge vil de skulle trænes i at nå dertil. Undervisningen og de individuelle aktiviteter vil hele tiden have til formål at få de unge til at nærme sig et ønske om noget de gerne vil lære og blive bedre til.

Transferfaktorer som knytter sig til den lærende

De tre følgende faktorer er alle knyttet til transferfaktorer i relation til den lærende.

Første faktor: Jo mere klart den, der lærer, kan se behovet for at lære jo mere transfer

En forudsætning er, at de unge ved, hvorfor de skal kompetenceudvikles. De skal vide, hvad det betyder for det, de gør til daglig, og de skal kunne se en mening med det. Medinddragelsen i planlægningen af forløbet er stimulerende for transfer. Medinddragelsen sikrer en bedre tilpasning mellem behov og læring – og dermed mere motivation. Medinddragelsen af den unge sikrer samtidig en bedre sammenhæng mellem det, man har behov for at lære, og det man lærer.

Analyseredskab: begrundelser for kompetenceudvikling

1. Hvad skal jeg blive bedre til?
 - a. Lav en liste over de opgaver, som du skal blive bedre til at løse.
 - b. Hvor får du brug for nye kompetencer?
2. Hvorfor er det vigtigt at blive kompetenceudviklet?
 - a. Hvorfor er det vigtigt for dig?
 - b. Hvorfor er det vigtigt for samfundet?

Anden faktor: Jo mere klart den unge har formuleret målet for læringen jo mere transfer

Fastlæggelse af læringsmål er den proces, hvor den unge beskriver, hvad læringen skal føre til. Man gør sig klart, hvad man vil lære. *Målforpligtigelsen* er den proces, hvor man overfor sig selv vedtager, at man vil arbejde for at nå målene. Formulering af mål vil ofte ske i samarbejde med undervisere på MITrack, men det er vigtigt, at den unge forstår og gør læringsmålene til sine egne.

Målene skal være passende høje, men realistiske. De skal være formulerede og konkrete. De skal formuleres på en måde, så den unge kan vurdere om målet nærmes, og hvordan målet er nået.

Analyseredskab: Læringsmål

1. Hvad er mine læringsmål?
 - a. Hvad kan jeg allerede?
 - b. Hvad er det nødvendigt at lære nyt?
2. Hvordan kan jeg vide, om jeg når mine læringsmål?
 - a. Hvad er kriterierne for, at jeg er blevet bedre?
 - b. Hvordan kan jeg se, om jeg løser nye opgaver godt?
3. Hvor højt vil jeg prioritere de forskellige læringsmål?
 - a. Hvad er de vigtigste mål?
 - b. Hvor meget vil jeg bruge på kompetenceudviklingen?

Tredje faktor: Jo mere den unge tror på, at han kan anvende det, han lærer, jo større er sandsynligheden for, at han faktisk anvender det.

Den lærendes tiltro på egne evner er væsentligt i forbindelse med transfer. Jo mere man tror man kan, jo mere kan man.

Det kræver selvtillid at kunne handle på en ny måde i nye sammenhænge. Hvis det der er lært skal overføres til nye sammenhænge, betyder det, at der skal handles anderledes – på en ny måde. Nye handlinger kan møde forskellige former for modstand. Det kan betyde, at man udsætter sig for en risiko og i værste fald et nederlag, hvis ikke handlingen kan gennemføres, eller hvis den fører til et uønsket resultat. Forestillingen herom – hvad enten den er reel eller ej – kan føre til manglende handling. Det kræver derfor et vist overskud, en vi selvtillid, hvis man vil handle anderledes. En væsentlig del af MITrack er derfor, at deltagerne, har en klar opfattelse af, at det kan nytte, og at den enkelte gør en forskel. Det bliver derfor et væsentligt sigte for forløbet at sikre, at denne kan ske.

Transferfaktorer som knytter sig til undervisningen

De næste 4 faktorer er alle transferfaktorer, der knytter sig til det, der sker i undervisningen.

Fjerde faktor: Jo bedre den unge mestrer, det han har lært, jo større er sandsynligheden for, at han anvender det

Læringen i MITrack tager udgangspunkt i, at det er bedre at lære i dybden end i bredden. Følgende spørgsmål skal løbende indgå i evalueringen med de unge, således at det der sker opleves meningsfuldt og lærende for den unge.

Analyseredskab: mestring af stoffet

- Har du lyst til at prøve det af i praksis og har nu kompetence til at gøre det?
- Har lyst til at prøve det af i praksis, men er usikker på om du kan gøre det?
- Emnet er gennemgået, men jeg har svært ved at se, hvad jeg lige skal bruge det til?

Femte faktor: Jo flere identiske elementer, der er mellem læringssituationen og anvendelsessituationen, jo mere transfer

Den unge skal kunne se en sammenhæng mellem læringssituation og anvendelsessituation. Der er to former for sammenhænge. Den ene er en *indholdsmæssig sammenhæng* – at de to situationer ligner hinanden, og det man lærer svarer til det, man gør i praksis. Den anden er en *begrebsmæssig sammenhæng* – at undervisningen omfatter begreber, som kan genfindes i anvendelsessituationen og omfatter derfor regler, retningslinjer eller teoretisk viden, der kan anvendes i forskellige situationer. Undervisningen skal så at sige pege på sammenhængene og skal oversættes til praksis. Med hensyn til den indholdsmæssige

sammenhæng gælder det, at: jo mere læringssituationen ligner anvendelsessituationen, jo mere transfer. Jo flere elementer fra anvendelsessituationen, som indgår i undervisningen, jo mere transfer. Jo flere eksempler fra praksis, jo mere transfer. Jo flere eksempler fra anvendelsessituationen, som deltagerne selv inddrager i undervisningen, jo mere transfer.

Analyseredskab: identiske elementer

Find eksempler på, at der er identiske elementer mellem undervisningssituationen og anvendelsessituationen

- I hvilke sammenhænge kan man anvende det lærte?
- Hvor identiske skal situationerne være for, at man kan anvende det?

Sjette faktor: Jo bedre man er i stand til at reflektere over, hvordan sammenhængen mellem den teoretiske eller skolebaserede viden bliver og den praktiske anvendelsessituation, jo mere transfer.

Jo bedre underviseren er i stand til at oversætte den teoretiske viden til forskellige praksissituationer, jo mere transfer. Jo bedre de unge er til at reflektere over mulige anvendelsessammenhænge, jo mere transfer. Jo bedre de unge selv er til at finde anvendelsesmuligheder, jo mere transfer. Refleksion over og innovativ anvendelse af den begrebsmæssige viden bidrager til en fremadrettet transfer.

Analyseredskab: Teoretisk viden

- Hvilke andre sammenhænge kan den teoretiske viden anvendes i?
- Hvilke fordele har teoretisk viden sammenlignet med praksisbaseret viden?

Syvende faktor: Jo mere man træner transfer i undervisningen, jo mere transfer

MITrack ønsker at træne i transfer. Den unge trænes i at anvende det lærte. Den unge undervises i, hvordan han anvender det lærte. Træningen omfatter klargøring af vanskeligheder ved anvendelse og en undersøgelse af de forudsætninger, som skal være til stede, hvis man skal anvende det. Altså en undersøgelse af muligheder og begrænsninger for anvendelse. Efterfulgt af en diskussion af, hvordan man kan overvinde mulige begrænsninger gennem konkrete handlingsforslag. Træningen kan også omfatte en klargøring af, hvad der skal til for, at man gør noget andet, når man fortsætter i et videre forløb, evt. uddannelse.

Analyseredskab: Træning i transfer

- Hvilke emner vil jeg følge op på i mit videre forløb?
- Hvad skal der være til stede det nye sted?
- Hvordan vil du undgå at have i de gamle rutiner og vaner?

Ottende faktor: Jo mere troværdig underviseren er, jo mere transfer

Mere generelt kan man sige, at en god underviser skaber en relation til den unge, og at denne relation opleves som en forpligtigelse til at følge underviserens anvisninger. Følgende tre forhold ved underviseren har størst indflydelse på transfer:

- Samtale med underviseren om anvendelsen af det lærte
- Underviserens involvering og kendskab til den unges situation
- Positiv feedback fra underviseren

Analyseredskab: feedback fra underviseren

- Hvad vil du gerne have feedback på fra underviseren?
- Hvad er du usikker om du har lært godt nok?
- Hvad vil du gerne vide mere om eller kunne bedre?
- Hvilke gode råd vil underviseren give, der kan styrke en korrekt anvendelse?

Transferfaktorer der knytter sig til anvendelsessituationen

De sidste tre faktorer knytter sig alle til transfer i anvendelsessituationen.

Niende faktor: Jo bedre anvendelsessituationen er tilrettelagt i forhold til afprøvning og anvendelsen af det lærte, jo mere transfer

Det understøttende miljø i forløbet, det der kaldes transferklimaet, omfatter både stimuleringer til at anvende det lærte og feedback på anvendelsen. Tovholder, undervisere og mentors rolle er at understøtte og opmuntre til anvendelsen af de nye færdigheder og den nye viden. På sigt vil en regelmæssig kontakt mellem den unge og MITrack være fordrende på den unges transfer i relation til en ny kontekst.

Tiende faktor: Jo mere socialt understøttende anvendelsessituationen er, jo mere transfer

En måde at systematisere den opfølgende læring er, at benytte personlige journaler, logbøger etc. De personlige journaler omfatter refleksioner over, hvad man anvender af det lærte, og hvordan man anvender det. Den personlige journal udfyldes på baggrund af en række på forhånd stillede spørgsmål, der relaterer sig til undervisningen.

Analyseredskab. Din personlige logbog

Hvordan anvender du det lærte i praksis i hverdagen? Gør status en gang om ugen:

- Hvad har jeg brugt af det, jeg har lært?
- Hvilke fordele har jeg haft ved at anvende det?
- Hvilke erfaringer har jeg gjort med henblik på den fremadrettede anvendelse?

Elvte faktor: Jo mere systematisk opfølgning der er på læringen, jo mere transfer

Rationalet ved at anvende sådanne opfølgende pædagogiske metoder er, at den systematiske (skriftlige) opfølgning sikrer en løbende refleksion over, hvad man bruger det lærte til. Den systematiske 'tvungne' refleksion fremmer i sig selv transfer. Den fremkalder en øget bevidsthed om det lærte, som man så husker bedre. Den fremkalder en tankemæssig kobling af læring og anvendelse, som gør anvendelse lettere.

Transferklima

I MItrack arbejder vi med at sikre et transferklima, således at vi organiserer et forløb, der giver mulighed for at anvende det lærte, og vi skaber et understøttende social miljø, som fremmer anvendelse.

Faktaboks: transferklima

- At den lærende bringes i situationer, som minder om eller giver associationer til det lærte
- At der opstilles systematiske mål, der implicerer anvendelsen af det lærte
- At selve forløbet og tilrettelægges, så anvendelsen af det lærte er nødvendigt
- At fordelene ved at anvende det nye har positive konsekvenser, som er synlige for den unge
- At anvendelse opfattes som en del af læreprocessen, og at der derfor er åbenhed og tolerance overfor vanskeligheder og mulige fejl
- At der hersker en forandringskultur i forløbet, som fremmer nytænkning og er positiv overfor ny viden
- At der skabes sociale fællesskaber, fx ved at flere har lært det samme, som fastholder anvendelsen af det lærte
- At der er gode muligheder for at drøfte det lærte med undervisere og de øvrige deltagere i forløbet

At der gives mulighed for systematisk refleksion over anvendelsen, fx i form af blog

Bilag 2: Grundkontrakt og målskema

GRUNDKONTRAKT

Grundkontrakt om forløb og samarbejde	
Dato:	
Den unge:	
Vejleder:	
Kontraktens indhold	
Hvad vil (den unge) jeg gerne have ud af forløbet?	
Hvilke forventninger har jeg (vejleder) til dig?	
Hvilke forventninger har jeg (den unge) til dig og andre professionelle?	
Hvad kan motivere dig?	
Hvilke personer har du i dit netværk, som kan understøtte dig i at arbejde med dine mål og opretholde motivation?	
Hvad gør vi, hvis jeg (den unge) udebliver fra aftaler?	
Hvilke generelle retningslinjer aftales at gælde for at melde afbud til aftaler?	
Er der særlige hensyn, vi skal være opmærksomme på?	Kollektiv – gruppe – individuel

Underskrift (den unge) _____

Underskrift (vejleder) _____

VIL DU TILBAGE PÅ SPORET?

MINE MÅL OG AFTALER

Aftaleskema: Mine mål og aftaler						Opfølgning på aftaler og mål	
Tema	Dato	Mål På langt sigt	Delmål På kort sigt	Aftaler/handlinger	Ansvarlig	Hvornår og hvordan følges der op?	Status? Hvor langt er jeg med mine mål? Evt. årsager?
	<i>Angiv (evt) dato for mål m.v.</i>	<i>Hvad er dine drømme og ønsker på langt sigt?</i>	<i>Hvad er skridtene på vejen mod det langsigtede mål? Hvad skal der opnås, før det langsigtede mål kan nås?</i>	<i>Handlinger og konkrete aftaler som bidrager til at nå målene - som både du og andre skal gennemføre</i>	<i>(Hvem er ansvarlig for at iværksætte de handlinger, der skal til for at nå målene)</i>	<i>Angiv tidspunkt og måden, der følges op (telefon, mail, møde m.v.)</i>	
Uddannelse (skole)							
Arbejde							
Bolig og							

VIL DU TILBAGE PÅ SPORET?

Aftaleskema: Mine mål og aftaler						Opfølgning på aftaler og mål	
Tema	Dato	Mål På langt sigt	Delmål På kort sigt	Aftaler/handlinger	Ansvarlig	Hvornår og hvordan følges der op?	Status? Hvor langt er jeg med mine mål? Evt. årsager?
økonomi							
Familieforhold							
Socialt liv (netværk, fritid og venskaber)							
Psykisk velbefindende (udvikling og adfærd)							
Fysisk tilstand							

VIL DU TILBAGE PÅ SPORET?